

Методичні рекомендації

щодо роз'яснень вимог і обмежень антикорупційного законодавства України в частині врегулювання конфлікту інтересів

Чинне антикорупційне законодавство визначає систему адекватного врегулювання конфліктів між приватними інтересами та службовими обов'язками осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Вперше у державній законодавчій практиці визначено такі терміни, як «потенційний конфлікт інтересів», «реальний конфлікт інтересів», «приватний інтерес».

Так, статтею 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), серед інших основних термінів антикорупційного законодавства, визначено:

«потенційний конфлікт інтересів» - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень:

«реальний конфлікт інтересів» - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

«приватний інтерес» - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Алгоритм дій особи, уповноваженої на виконання функцій держави, у зв'язку із встановленням наявності конфлікту інтересів, а також алгоритм дій керівника такої особи визначено нормами розділу V «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» Закону (статті 28 – 36).

Якщо розглядати органи та підрозділи цивільного захисту, то до категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави, Законом включено:

- осіб начальницького складу,
- державних службовців,
- працівників (з якими укладається трудовий договір), які відповідно до займаних посад є посадовими особами у підрозділах-юридичних особах.

Таким чином, співробітники підрозділів Головного управління ДСНС України у Луганській області, які проходять службу (працюють) на посадах, що віднесені до вказаних категорій, зобов'язані особисто розуміти суть та зміст

своєчасно визначати наявність реального чи потенційного конфлікту інтересів у своїй службовій діяльності. Таке розуміння та вміння базується, у першу чергу, на засвоєнні базових термінів («потенційний конфлікт інтересів», «реальний конфлікт інтересів», «приватний інтерес») та норм статті 28 Закону.

Так, відповідно до норм статті 28 Закону, вищевказані співробітники зобов'язані:

- 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;
- 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника;
- 3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
- 4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Такі співробітники, як особи, уповноважені на виконання функцій держави, не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб.

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу Національного агентства з питань запобігання корупції.

Безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

За порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, у тому числі тих, що проходять службу (працюють) в органах та підрозділах цивільного захисту, передбачено адміністративну відповідальність за статтею 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме:

- неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

- вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів - тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до чотирьохсот

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

- неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів або вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьохсот до восьмисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Водночас, оскільки поняття "пряме підпорядкування" охоплює повноваження щодо прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень (у т.ч. участь у вирішенні таких питань) тощо, у повідомленні рекомендується зазначати також про близьких осіб, які працюють в органі вищого (нижчого) рівня до органу, в який працевлаштовується особа. Зазначене дозволить також вчасно запобігти виникненню конфлікту інтересів, обумовленому спільною роботою близьких осіб.

У випадку виникнення відносини прямого підпорядкування, коли обидва працівники вже працюють в органі (наприклад, у випадку призначення однієї з близьких осіб на вищу посаду або у випадку обрання однієї з близьких осіб на виборну керівну посаду, в той час як інша близька особа вже працює на іншій невиборній посаді в цьому ж органі) Законом близьким особам надається п'ятнадцятиденний строк для самостійного усунення відносин прямого підпорядкування. Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Таким чином, факт порушення будь-якої із вищевказаних вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів кваліфікується, у відповідності до чинного законодавства, як адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.

*Відділ з питань запобігання та виявлення корупції
Головного управління ДСНС України у Луганській області.*